

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie określa granice tworzonego Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry, zwanego dalej „Parkiem”.

Granice Parku i otuliny zostały wyznaczone w takim kształcie, aby zapewnić możliwie najlepszą ochronę zasobów przyrodniczych obszaru Międzyodrza, a także umożliwić funkcjonowanie dotychczasowych użytkowników obszaru – interesariuszy.

Oba ramiona rzeki Odry: Odra Zachodnia i Odra Wschodnia nie zostały włączone do Parku i jego otuliny. W obszar projektowanego parku narodowego zostały włączone trzy wyspy wychodzące poza główny teren Międzyodrza – wyspa Łęgi Kurowskie położona między Odrą Zachodnią a Kanałem Kurowskim, oraz kompleks dwóch wysp położonych między Odrą Wschodnią a Kanałem Kurowskim: Klucki Ostrów i Zaklucky Ostrówek. Wyspy Klucki Ostrów i Zaklucky Ostrówek należą administracyjnie do miasta Szczecin, zatem projektowany park narodowy obejmie 3 jednostki administracyjne tj. gminy: Widuchowa, Kołbaskowo oraz miasto Szczecin.

Głównymi użytkownikami Odry są podmioty realizujące żeglugę śródlądową, rybactwo i wędkarstwo. W związku z tym, że Odra Zachodnia i Odra Wschodnia oraz kanał Klucz – Ustowo oraz kanał Gartz – Marwice nie zostały włączone w obszar Parku ani jego otuliny, żegluga będzie odbywała się na dotychczasowych zasadach, a dyrektor parku nie będzie miał wpływu na zadania wykonywane na tym obszarze, takie jak utrzymanie żeglowności czy działania przeciwpowodziowe. To samo dotyczy wędkarstwa, rybołówstwa oraz działalności prowadzonej w pobliżu elektrowni Dolna Odra.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), dalej jako „ustawa o ochronie przyrody”, granice parku narodowego oraz jego otuliny określa się w rozporządzeniu Rady Ministrów, które wydawane jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami samorządu terytorialnego oraz po zaopiniowaniu przez organizacje pozarządowe. Samo dodanie parku narodowego do wykazu parków narodowych w załączniku do ustawy o ochronie przyrody wymaga jednak aktu ustawowego, co oznacza, że dopiero łączne wejście w życie obu aktów prawnych – ustawy i rozporządzenia – skutkuje pełnoprawnym utworzeniem parku narodowego. Dlatego równoległe do projektowanego rozporządzenia procedowana jest ustawa o utworzeniu Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody określenie granic projektowanego Parku zostało przekazane do zaopiniowania przez zainteresowane organizacje pozarządowe oraz uzgodnione z:

- 1) Radą Miasta Szczecin – uchwała nr X/222/25 z dnia 25 marca 2025 r. w sprawie uzgodnienia granic Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry,
- 2) Radą Gminy Widuchowa – uchwała Nr X/81/2025 z dnia 15 kwietnia 2025 r. w sprawie uzgodnienia granic Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry.
- 3) Radą Gminy Kołbaskowo – uchwała Nr XI/126/2025 z dnia 18 kwietnia 2025 r. w sprawie zaopiniowania projektu rozporządzenia Rady Ministrów w zakresie granic Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry,
- 4) Radą Powiatu Polickiego – uchwała nr XI/98/2025 z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie uzgodnienia granic Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry,
- 5) Radą Powiatu Gryfińskiego – uchwała nr XI/84/2025 z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie uzgodnienia granic Parku Narodowego Dolina Dolnej Odry,

- 6) Sejmikiem Województwa Zachodniopomorskiego – uchwała nr IX/117/25 z dnia 29 maja 2025 r. w sprawie uzgodnienia projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry.

W projektowanym rozporządzeniu posłużono się numerami w nawiasach umieszczonymi za nazwami jednostek podziału terytorialnego. Numery te zostały zastosowane na podstawie Krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT) funkcjonującego w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1031, z późn. zm.).

Enumeratywne wyliczenie wszystkich nieruchomości wchodzących w skład Parku pozwoli na jednoznaczne określenie jego obszaru i przebiegu granic (§ 2 projektowanego rozporządzenia).

W analogiczny sposób jak w przypadku obszaru Parku została określona jego otulina (§ 3 projektowanego rozporządzenia). Otulina stanowi strefę ochronną graniczącą z Parkiem i będącą ważnym obszarem zabezpieczającym Park przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Otulina została poprowadzona głównie działkami będącymi międzywalem – pasem terenu leżącym od granicy rzeki do podstawy wału przeciwpowodziowego, po zewnętrznej stronie Międzyodrza. Jeśli nie było wydzielenia takiej działki, tzn. wał razem z międzywalem stanowił jedną działkę, włączano ją do projektowanego parku narodowego. Otulina zatem nie stanowi spójnego i ciągłego obwodu Międzyodrza, lecz jest w wielu miejscach poprzerwana. Otulina w żadnym miejscu nie wchodzi na tereny, gdzie prowadzona jest jakakolwiek działalność ludzka – poza samym Międzyodrzem.

W załączniku nr 1 i załączniku nr 2 do projektowanego rozporządzenia granice Parku i jego otuliny zostały określone w formie wykazu współrzędnych punktów załamania granicy zgodnie z państwowym systemem odniesień przestrzennych. Pozwala to na dostosowanie opisu granicy do wymagań związanych z wprowadzeniem danych dotyczących Parku do centralnego rejestru form ochrony przyrody (§ 2 ust. 1 pkt 7 oraz ust. 2 pkt 1 lit. c rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz. U. poz. 1080)).

Przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem wejścia w życie ustawy o utworzeniu Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry. Taki termin wynika z faktu, że jednocześnie z objęciem w drodze rozporządzenia projektowanego obszaru formą ochrony przyrody, jaką jest park narodowy, konieczne jest rozpoczęcie zarządzania tą formą ochrony przyrody przez państwową osobę prawną, jaką będzie tworzony w drodze ustawy Park Narodowy Doliny Dolnej Odry z siedzibą w Gryficach. Oba akty powinny wejść w życie w tym samym dniu, a samodzielne wejście w życie rozporządzenia byłoby niezgodne z art. 8a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody wprowadzającym wykaz parków narodowych w załączniku do ustawy. W związku z tym, że nieruchomości planowane do włączenia w granice Parku są gruntami Skarbu Państwa, wskazany termin wejścia w życie rozporządzenia jest wystarczający do wdrożenia przepisów. Nieruchomości włączane w granice Parku zostaną mu przekazane w użytkowanie wieczyste w momencie wejścia w życie rozporządzenia i dopiero od tej chwili Park będzie mógł podjąć działania związane z wpisem prawa użytkowania wieczystego do ksiąg wieczystych.

Projektowane rozporządzenie nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.